

NOVINE

SLOVENSKE KRAJINE

Naročnina na skupni naslov letno 24 Din; na posamezni naslov letno 30 Din. V inozemstvu: letno 65 Din. Z M. listom letno 100 Din.

IZHAJAJO VSAKO NEDELO.

Uredništvo i odprava v Kranju. Uprava v Murski Soboti, Križeva ul. 4.

Cena oglasov: po dogovoru. Oglase sprejema samo tiskarna Tiskovnega društva v Kranju.

Nam trbe meščansko šolo?

Dostakrát smo že pisali, kak velkoga pomena je za Slovensko krajino njena gimnazija v Soboti. Pri vsakšoj priliki smo pozivali tiste, ki so to dužni, naj skrbijo za to, da se naša gimnazija spopuni. Za tega volo, da bi bila naša gimnazija zaistino dobra, smo pisali od njenih slabosti, ar smo želeli, naj se popravijo. Pa dobili smo odgovor n. pr. od „Murske krajine“: Zakaj strašite ljudstvo, gimnazija je ne v nevarnosti, za to se vi ne brigajte itd. Ednok smo zvedeli, da nekši ljudje želejo dobiti mesto gimnazije meščansko šolo, pa smo pitali v „Novinaj“, ali je to istina. Pa smo dobili jako nevalani odgovor. Mi smo si ga dobro zapomnili!

Zdaj, gda je v narodnoj skupščini v Belgradi bila proračunska razprava smo zaman čakali, da bi iz šteroga koli kraja Jugoslavije kakši poslanec gučao za spopnitev sobočke gimnazije. Pač pa smo čteli v „Murskoj krajini“ 19. marca 1933, št. 12., na 1. strani, da je bilo na nekšem zborovanji v Soboti sklenjeno, naj se „čimprej otvori (slovensko povedano: odpre) meščanska šola“ v Soboti, ar prej sobočkomu srezu (okraj) pripadate dve srednjivi šoli. Na tom zborovanji so gučali prej od „najvažnejših“ gospodarskih, političnih pa kulturnih pitanj Slovenke krajine — ali zaman smo iskali kakšo reč za našo gimnazijo!

Očivesno je, da je ništernim ljudem naša gimnazija ne važno pitanje. Pa to smo mi že prle znali pa videli.

Če se odpre v Soboti meščanska šola i če pride v njo teliko dece, da bo mogla obstojati, te pride menje dijaštva na gimnazijo i s tem je **gimnazija zapravljena, zgüblena**. Komi pa trbe meščansko šolo? Gotovo tistim, ki se nemrejo navaditi, da v Soboti nega več „polgárij“ (tak so Sobočanci zvali meščansko šolo). Takši ljudje si mislijo, če so oni zyršili samo „polgári“, te drugomi tüdi več ne trbe. V meščansko šolo idejo deca meščanov, deca, ki živejo v mestaj, ne pa kmečka deca, to že ime pove. Deca trgovcov, obrtnikov i drugih, ki namenijo stopiti v trgovino ali obrt, si pridobijo v [meščanskoj šoli malo več znanja. No če so v Soboti ali ešče v šterom drugom kraji Slovenske krajine ljudje, ki neščejo poslati decé v gimnazijo, naj jo pošlejo v Ljutomer ali v Ptuj v meščansko šolo! Naše kmečko ljudstvo je pokazalo, da razmi pomen gimnazije. Povedali smo, da želemo dobiti svoje šolane ljudi. Znamo, da je to mnogim ne prav — ali prle ali sledkar je le dobimo! Prle ali sledkar se odkrije, kak ništerni rovárijó proti našoj gimnazijo, ar želejo neháti naš narod v tmici, da bi ga leži norili s svojim „kšeftom“! Brigajte se Vi za svoj „kšeft“ pa nehajte na miri našo gimnazijo — to je vendar očivesno, da z meščanskov šolov vničíte gimnazijo! Nigdar pa ne vničíte ljudstvi lepše prišestnosti, štero njemi želejo pripraviti naši šolani ljudje! Naj živé naša gimnazija!

države z istov brezobzirnostjov, kak v Sloveniji, bi bili davčni zaostanki menši i celi finančni položaj bi bio tüdi inačiši. Neplačana dača predstavla dveletni donos vseh direktnih (posrednih davkov). To je šuma, štera da resno misliti.*

Hitler bi rad razdelo Rusijo. Francoski listi poročajo o razmerji med Sovjetsko Rusijo i hitlerjansko Nemčijo. Ruski tisk jako oštro napada izjave Nemškoga notranjega ministra Goeringa. Trdijo, da je Hitler napravó načrt (plan) o razdelitvi sovjetske Rusije i predložo francoskomi poslaniki v Berlini. Polska bi se razdelila med Nemčijo i med novoustanovlenu državo, štero bi tvorila Litva, Bela Rusija i Ukrajina. Deo Rusije bi se razdelo med to novo ustanovlenu državo i baltiškim državam ob Belom morji. Drugi deo Rusije pa bi prišeo pod kontrolo Nemčije i Italije. Bolševizem iztrebiti v dobrobit Italije i Nemčije i tüdi v dobrobit cele svetovne civilizacije. Za izvedbo toga načrta bi se priredila protiruska križarska bojna, štera bi bila sestavljena iz vseh zapadnih evropskih držav. — To je pa resan drzna domišljija nemških i italijanskih fašistov, nad tak velkov državov kak je Rusija, ki se pa bode težko gda uresničila.

V Nemčiji ima vso oblast Hitler. Od časa, gda je dobo oblast v Nemčiji Hitler, se je začnalo na vso moč preganjanje vseh nasprotnikov Hitlera. Najbole divjajo nemški fašisti proti komunistom i socialistom. Vse socialistične organizacije na Bavarskom je vlada Hitlera razpústila. Vse komunistične mandate ščejo narodni socialisti (Hitlerovci) razvelaviti. Socialista poslanca dr. Spiegla so kratkomalo strelili do smrti. S posebnov naredbov je predsednik republike general Hindenburg določo, kak državno zastavo, mesto zdajšnje republikanske — bivšo casarsko — belo-rdečo. Avtonomija (samostojnost) vseh dežel so odpravili i so v njih prevzeli oblast od vlade imenovani narodno-socialistični komisarje. Celo ponosna Bavarska je klonila pod pritiskom hitlerjanskih čelad. Židovske

Domača i svetovna politika.

Iz beogradske narodne skupščine. Ob priliki razprave o državnom proračuni je poslanec Ivan Mohorič povedao med drugim tole, kak čtemo v »Jutri«:

Položaj bi bio tüdi inačiši, če bi se zaostanjena dača izterjavala v niželko vekšem obsegi, kak dozdej. Mi

imamo po izjavaj finančnoga ministra 2700 milijonov davčnih zaostankov, od štere šume odpade, kak sam dognao, na Dravsko banovino samo 39.9 milijona, t. j. 1.5 % (odstotka). Čüdim se, kak je moglo priti do tak ogromnih davčnih zaostankov. Če bi se dača izterjavala tüdi v drugih krajaj naše

trgovine i ropajo i razbijajo, komunisti se zapirajo i jih pošiljajo v posebna taborišča. Velko število delavcev i pristašov socialistov je že bilo bujnih. Umori so skoro vsakši den. Po pomoti so narodni socialisti celo zbili ženo italijanskoga poslanika. Takša je denišnja Nemčija, ki zmerom bole plava v krvavo revolucijo.

Zarota proti slovanskim državam. Silen pritisk na Francijo. Angleška, Nemčija i Italija so začnole zadnje čase ogrožavati mir v Evropi. Te tri države so sklenole med seboj zvezo i napravile načrt za spremembo mej evropskih držav. Pri toj spremenbi držav pa bodejo najbolj na škodi male države. Svetovni časopisi pišejo, če se te njihov načrt ne posreči z lepa, bo šlo z vojnov. Silen pritisk so začnoli tudi na Francijo, štero ščejo dobiti za svoj načrt i tak püstiti male države svojoj usodi, liki Francija je to odbila. Načrt, ki ga imajo te tri države i šteteroga sta napravila Musolini i angleški ministrski predsednik Mac Donald, določa čisto nove meje za Jugoslavijo, Rumunijo, Polsko i Čehoslovaško.

Mac Donald ponüja — francuske kolonije. Tüdi načrt za novo razdelitev kolonij je pripravljen.

Musolinijov načrt za razdelitev kolonij določa, da bi naj Nemčija dobila nazaj nemško vzhodno Afriko, Togo, Kamerun, nemško jugozapadno Afriko, Karolinske otoke. Mac Donald pa je izjavio, da se ne bi mogle vrniti vse te kolonije. Nato je Musolini predlagao da bi se razdelile portugalske kolonije med Memčijo i Italijo, proti šteromi je Mac Donald ne protestirao.

Francuske meje pripravljene. Vojaški odbor senata je imao sejo, na šteteroj je ministrski predsednik Daladier izjavio, da je napravljeno vse potrebno za obrambo severne francuske meje. Pri tom je opozoro tüdi na potrebo sodelovanja z Belgijov za ohranitev mira.

Protesti Male antante proti načrti revizije (sprememba mej). Mala antanta protestira proti načrti, ki sta ga napravila Mussolini i Mac Donald o spremembi mej evropskih držav, ar vidi Mala antanta v tom načrti zaroto proti državam, ki so nastale po svetovnoj bojni, to so predvsem slovanske države.

Drüštvo narodov se rüši. Japonska je izstopila iz Drüštva narodov i to tüdi včasi sporočila tajništvi Drüštva narodov.

lena potro nogo i njoj rebra vse vküp zmlato. Krava je bila odana i je küpec 24. že prišo po njo. — Ar je fara dužna davati delavce za obdelavanje dühovniške zemle, so zdajšnji g. provizor pozvali vküp vse župane, naj mesto penez dajo delavce. Pokojni plebanoš so se najmre za peneze pogodili mesto delavcev. Ta pogodba je valala samo za njihovo življenje, za naslednika ne vala, ar jo niedna oblast ne potrdila. G. oskbrnik so šteli stem samo siromaškomi narodi pomagati, šteteri ležej da delavca, kak pa plača v toj sükešini. A županje so predlog odklonili. Župana iz Žižkov ne bilo poleg. — Župan iz G. Bistrice, Graj je pitao g. provizora, gde je cerkveni penez, posebno arenda od cerkvene njive. G. provizor njemi je odgovoro, da je to cerkvena zadeva i jo rešava cerkvena oblast. Toliko pa lejko pove, ka je pokojni gospod bio jako skrben i šparaven pa spravo lepo vsotico penez za cerkev vküp i naložo v hranilnico. Od dobroga orala cerkvene njive je pa pokojni plačüvavo po določili cerkvene oblasti letno 500 Din arende. Če g. Graj tüdi telko plača, je lejko včasi orje. A gda je to čüto, njemi je vsa vola odišla, ka bi z arende vzeo cerkveno njivo.

Dühovne vaje na Cankovi. Dečki cele župnije so imeli dühovne vaje, štetero so vodili g. Bakan z Martinišča, šteromi gospodi se imamo zahvaliti za velki düševni hasek, ki so nam ga podelili.

Krvavi Jožef na Cankovi. Kriza je prej pravimo. Ali če bi človek vido, kak je na Cankovi bilo 19. marca, bi pravo, da je celi svet znoro. Dosta naroda je vküper prišo od vsej krajov Slov. Krajine. Bilo je vsega zadosta pa tüdi veselica je ne falila. V gostilni g. Voglerja so celo dvojni goslarje igrali. Čüdivamo se, da oblast tüdi v posti dovoli plesne veselice celo zdaj v tej žalostni časaj, gda mnoga žena nema soli, a mož pa ma za piti. Pitali te me skem so Jožefa opravili. Kak na več mestaj, tak tüdi na Cankovi je mogla krv teči. Takšega klanja, kak je zdaj bilo, ga že dugo nej bilo.

Žrtev toga klanja je bio mož Fenos Jožef, ki je bio smrtno ranjen i odpelan v bolnico, gde je tüdi mro. K zadnjemi počitki ga je spravilo mnogo naroda t tüdi gasilci iz Cankove i Korovci. Zapüšča ženo i štiri male dece. Krivce majo v rokaj. Bili so Austrijci. Cankovski farnik.

Okoli pol sedme večer je pa začnol goreti dvoje gospodarski poslopj v Zankovci, N. Austrija. Gasilstvo je prihitelo od vse strani i reševalo kar se je dalo.

G. Anton Hajdinjak, poslanec z Odranec, je napisao v „Mursko krajino“ 19. marca nekšo obrambo, v šteteroj pravi, da so njegovi politični nasprotniki raznesli o njem grde laži.

Slovenska krajina.

M Sobota. G. Benko Jožef, narodni poslanec je poslao genlivo sožalje materi † Čačić Jožefa, bleb. v Črensovcih i celoj kat. verskoj občini. To dejanje g. poslanca je tem vekše hvale vredno, ar je on v drugem okraji poslanec i ar je druge vere človek.

Za pazljivo lübezen se cela črensovska fara toplo zahvalüje.

Trnje. Tri naše dečke so zgrabili na meji, gda so z Vogrskoga švercali tobak. Rešanja Štefan je ranjen i leži v sobočkoj bolnišnici, Nerad Matjaš i Čurič Martin sta pa zbežala i se poznej javila pri žandaraj. Vsi so ešče mladi dečki. — Gde se širi švercanje, vmira jakost i raste hüdobija. To je stara istina. Za maloletne so odgovorni stariše.

Črensovci. Po smrti pok. bleb. Čačić Jožefa, smo dobili vnogo sožalja. Tak so nam poslali gg. Benko Jožef, narodni poslanec, Dr. ŠömenLudovik, odvetnik iz M. Sobote, Pulpach Aurelija, gen. predstoinica šolsklh sester Eggenberga pri Grazi, Elekt Hamler, bivši voditeo tretjega reda od Sv. Troiice, provincialka šolsklh sester z Slov. Bistrice itd. — Vsem Bog plačaj!

Dva brata. G. Hajdinjak Anton, narodni poslanec je podpisao zakonski predlog, da se jezuiti, lazaristi itd. preženejo z svojega mesta. Njegov brat Izidor, ki si daleč od doma slüži krüh, pa pošila svojoj ženi 100 Din, naj da slüžiti sv. maše, naj se na Boga

zavüpa, če njej zemelski doktorje ne morejo pomagati, pa naj roma tüdi na grob † Tjaša, koga sveto življenje je dobro poznao i naj prosi, ka de on tüdi molo za njeno zdravje. — Vsaki naj sam sodi, šteteri ma prav.

Marijino pesem „Tebi zročam“, štetero je objavo Marijin List v letošnjoj 2. številki, je vglazbo naš rojak č. b. Herman Edšidt v Celji. Dobi se pri uredniki M. Lista v Črensovcih brezplačno za kantore i pevske.

Tiskarna sv. Drüžine bi se morala odpreti 9. marca. Kralj. banska uprava je dovolila, da se otvoritev odloži za šest mesecov.

Cena otrobam pšeničnim se je znova znižala. Zdaj se že 90 dinarjev postavi 100 kg na kolodvor. Agrarna zadruga opomina svoje kotrige, naj se javijo, ki jo ščejo meti. Plačati se morajo včasi.

Črensovci. Ar so pok. plebanoš bili močen človek, občina pa ne mela zadosta močne mrtvečke stolice, se je mogla v silii napraviti nova. To novo je plačala cerkev, ar jo občina ne štela, kak je pravo tišlar. Mesto venca naj bi občina raj küpila stolico za pokojnika, pa bi njemi najveksi dar stem poklonila. — Nekši hüdoben človek je po smrti pok. pleb., gda je v noči dežüvalo, vkradno pred kratkim küpleno detelco. Odneso je do dva metra. V petek noč, to je od 23. na 24. marca je pa ednoj kravi ober ko-

Piše, da je ne bilo nikšega guča od toga, da bi se *jezuiti izgnali iz Jugoslavije*. Ar smo tudi mi v „Novinaj“ pisali, da je A. Hajdinjak podpisao „zakonski predlog o izgonu jezuitov iz države“, mámo pravico misliti, da g. Hajdinjak tudi misli, da so „Novine“ pisale laž o njem. Zato njemi pove-mo: mi smo ne iz prsta izcecali, ka smo pisali. Mogoče g. H. ne čté novin, n. pr. „Jutro“, „Slovenec“, „Hrvatska straža“ (tú je stalo ime Anton Hajdinjak čarno na belom) itd. Vse té novine so pisale, da želejo ništerni poslanci, naj se jezuiti izženejo. V niednih novinaj pa je ne bilo, da poslanci mislijo samo, naj se jezuiti pošlejo na fare, ar je premalo duhovnikov — tak piše g. Hajdinjak! Ka si gospodje poslanci *mislijo*, toga mi nemremo znati! Pišemo to, ka zvedimo iz drugih novin, pa niti toga ne vsega.

Mislimo si pa, da je to briga púšpek-ov, koga pošlejo na fare — nikak pa to ne briga poslanca! Poslanci naj se brigajo, da bo iudstvo leži živelo. Kak so poslanci naednok „pobožni“ postanoli!

Nedelica. Dne 11. marca so mrlí Radoha Peter, oča g. Jožefa Radoha, salezijanca. Duga leta so bili občinski odbornik. Radi so čteli knige posebno pa Novine. Na sprevodi je bilo sedem duhovnikov. Dobroj krščanskoj dúši pokojnika naj sveti večna luč.

Smrt okr. zdravnika v Beltincih. Dr. Kolarš Franc, okr. zdravnik v Beltincih, je 25. marca vmro. Spreviden s sv. svestvi za umirajoče dvakrat, se je rešo svojega teškoga betega: raka v jetraj. Pokojni je bio jako lúbezniv i vesten zdravnik, široka okolica ga zvala k sebi i lúbila. Molimo za njegovo dúšo.

V templji, preddvor Izraela ali žen. Svetek šatorov je mino, romari ob slednjim pridejo s svetišča. Sovražnike pita, nato vtihne, gleda... Sveti!

Deca lažnivca, šatana!
Samarijan, mešanec, Jud in pagan Asirec, izdajavec!

Dúševno mrtva deca očaka Abrahama, ki se je pred več kak 2000 leti veselio mojega prihoda.

Višek: Večno Bivajoči sem, Bog!
Takša svetlost, da ali poklekneš, verješ ali ubijaš. — Blúzi je bilo kamenje za dograditev templja. Nevidno je odišao i ozdravo od rojstva slepoga...

*

Tiha nedela trpljenja. Zastrta so okna cerkve, sijaj slik in križev je zakrit. Oči še zaprimo: očiščeni Odrešenika premišlavlimo!

Po domovini.

Velko kačje skrivališče. Velko gadje skrivališče so najšli delavci pri zidanji nekše zgradbe v Strugi na júgi na države. Gadje (to so jako čemerne kače) so začnoli skakati proti delavcem, šteri so 47 gadov z orodjem pobili i se tak strupenih kač komaj rešili. Drugi den so pri nadalnom kopanju zasledili i pobili ešče 187 gadov. Od straha pred strupenimi kačami nešče zdaj nihče i za nikši penez na delo k toj zgradbi.

Kelko je vpokojencev v našoj državi? V našoj državi je, kak pišejo različni časopisi je okoli 58.000 vpokojencev,

Kak pišejo skoro vsi jugoslovanski časopisi so katoliški škofje (púšpeki) na svojoj konferenci v Zagrebi, ki se je vršila od 25. do 27. februara 1933., i protestirali proti predlogi o izgonu jezuitov.

Oča sedmere dece skočo v morje. V Spliti je skočo v morje delavec Luka Kavišič, oča sedmere de-

ce, ki je bio brezi dela i zaslužka. Ribiči so ga vidli, gda je skočo v morje i ga tudi včasi s čolnom potegnili iz vode i njemi tak rešili življenje. Siromak je izjavo, da ga žene v smrt siromaštvo, v šterom živi njegova družina, posebno deca, štera gladújejo i on njim pa nemre pomagati, ar nema dela.

Kelko je novinarov v Zagrebi? V Zagrebi je 153 rednih, 52 pripravnih i 202 izrednih novinarov. Po poklici so profesorovi i pravnik

Sin bujo svojega očó. V vesi Jarka blizi Mitrovice je bujo sin svojega 60 letnoga očó, po imeni Marko Domastovič. V spanju njemi je s sekerov razklao glavo. Tak delajo deca brezi prave krščanske vzgoje.

Prosvetni inspektor dr. Kotnik razrešen svoje slúžbe. Bivši prosvetni inšpektor mariborske oblasti i zdajšnji inšpektor srednjih šol za dravsko banovino je razrešen svoje slúžbe i postavljen za profesora na gimnazijo v Ljubljani. Gospod inšpektor je bio zmerom velki prijateo naše krajine.

Nedela v posti peta.

Na spomin 1900 letnice svoje križne smrti. Gospod Jezus, po svojih svetih ranaj reši grešni svet!

V onom vremeni: Pravo je Jezus vnožini židovskoj: Što z vas pokara mene za volo greha: či pravico pravim vam, zakaj ne verjete meni? ki je za Boga, reči Bože poslušá; zato vi ne poslušate, ar ste ne z Bogá. Odgovorili so zato Židovje, i pravili so njemi: jeli dobro ne velimo mi, ka si Samaritanus ti, i vragá maš? odgovoro je Jezus: Jaz vragá nemam; nego poštújem Očo mojega, i vi ste ošpotali mene. Jaz pa ne iščem dika moje: jeste, ki jo išče i sodi. Zaistino, zaistino velim vam: či što reč mojo zdrži, smrti ne bude vido na veke. Pravili so zato Židovje: zdaj smo spoznali, ka vraga maš. Abraham

je mro, i Prorocke; i ti praviš: či što reč mojo zdrži, ne košta smrti na veke. Jeli si ti veksi od Oče našega Abrahama, ki je mro? i Prorocke so spomrli. Za koga ti tebe činiš? Odgovoro je Jezus: či jaz dičim samoga sebe, dika moja je nikaj: je Oča moj; ki mene diči, šteroga vi pravite, ka je vaš Bog, i ne ste ga poznali: jaz pa znam njega; i či bom pravo, ka ga neznam, bodem prispodoben k vam, lažec. Ali znam ga in reč njegovo zdržavam. Abraham oča se vaš je veselio, da bi vido den moj: Vido ga je, i radúvao se je. Pravili so zato Židovje njemi: Petdeset lejt ešče nemaš, i Abrahama si vido? Velo je njim Jezus; zaistino, zaistino velim vam, prvle liki Abraham bio, jaz sam. Popadnoli so zato kamenje; ka bi v njega lúčali; Jezus se je pa skrio, i vó je šo z Cerkvi.

Noč je premolo v püngradi na Olskoj gori.
Zajtra.

Pozor! 2-4 Pozor!

SEMENA

vsakovrstna kakor: travno-deteljna-zelenjadna in cvetlična, posebno pa za **peso**, neprekosljive kakovosti in kaljivosti, Vam priporoča v nakup staroznana tvrdka

M. BERDAJS — Maribor

Ustanovljena 1869 Tel. št. 23-51 (Interurban) Ustanovljena 1869

POSESTVO

edno vüro od železniške postaje Dravsko Središče, ki meri dva orala z lepim sadovnjakom, zidana hiša in gospodarsko poslopje zidano, je k odaji. Poleg hiše je k odaji še več njiv i travnikov. Kupci naj se javijo v Črensovcih pri upravi „Novin“. 1-2

Razglas.

Dne 30. marca 1933 se bo na prostovoljni javni dražbi dalo v najem posestvo Repičevih otrok v Zagorcih št. 77 pri Sv. Lovrencu v Slov. gor. za 3 leta, in sicer skupno ali po parcelah. Posebej se da v najem tudi mlin. Začetek ob pol 9. uri. Pojasnilo daje podpisano sodišče soba št. 17.

Okrajno sodišče v Ptuj,
odd. I., dne 16. 3. 1933.

Širite Novine

Sprotrolešnje zdravljenje.

Človeče telo se more od časa do časa očistiti od nepotrebnih i teli škodljivih snovi. Trbe njemi dovajati

nove i oživlajoče soke,

da ga napravimo odpornim i zdravim. V to svrhu je najbokše naravno zdravljenje s

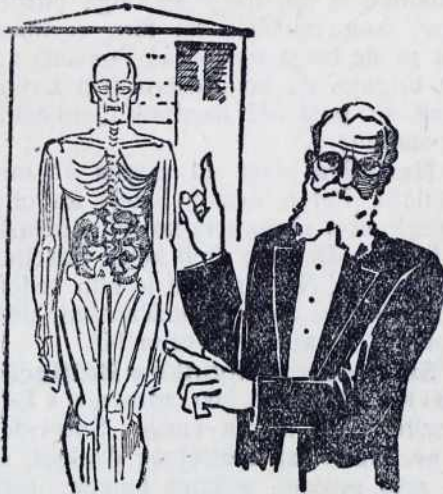
„PLANINKA“ zdravilnim čajem, ki je sestavljen iz najboljših planinskih zdravilnih trav.

Dugoletno izkustvo nam potrjuje, da je „Planinka“ zdravilni čaj, ki ma v sebi preizkušene i dobre zdravilne sestavine, najbolša in edina stvar za čiščenje in obnavljanje krvi. „PLANINKA“ zdravilni čaj vničuje bolezenske klice, čisti krv i fčini, da ona lahko i pravilno kroži po žilaj i zato popravlja celo telo. Z ednim samim sprotrolešnjim zdravljom v časi od 6 do 12 tjednov se doseže čudovite uspehe in to brez strupov („čemerov“) — i to pri vseh teh betegih: pri slaboj prebavi želodca i zaprtiji, hemeroidih, slabosti i odebelenji srca, pri betežnih jetrah, nervozi i živčnih boleznih.

„Planinka“ zdravilni čaj pospešuje tek in izredno dobro deluje pri arteriosklerozi in osluzenju pljuč.

Iščite v apotekah in drogerijah samo pravi „Planinka“ zdravilni čaj, ki se ne odavle v odpretilih škatulah nego samo vzaprtih štemplanih paketih po 20 Din in s tū označenim varovalnim znakom in imenom proizvajalca: **Lekarna Mr. Ph. L. BAHOVEC, Ljubljana 1.** ki razpošilja tūdi po pošti: 4 pakete za Din 70⁻, 8 paketa za Din 140⁻, 12 paketa za Din 190⁻.

Reg. br. 1. 349 od 6. VII. 1932.

Cepljeno trsje 10 000 naprodaj in sadno drevje, hruške, jablani.

Vrsta trsja: Pošcip, Beli Burgunder, Rulender, Bovierova Ranina, Žlahtnina, Velk Rizling, Muškatelec. Cena po dogovoru.

FRANC SERŠEN, trsničar v Veržeju pri Ljutomeru. 1-

BANKA BARUCH

15, Rue Lafayette
PARIS

Telefon: Trinité 81-74
81-75

Naslov brzojavkam: Jugobaruch
Paris 22

Banka Jugoslovanskih izseljencev v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksenburgu

Odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kurzu

Vrši vse bančne poslove najkulantneje Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksenburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune:

Belgija: No. 3064-64 Bruxelles

Francija: No. 1117-94 Paris

Holandija: No. 1458-65 Ned. Dienst

Luksenburg: No. 5967 Luxembourg

Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice. (4)

Zahvala.

Podpisana mati pokojnoga

ČAČIČ JOŽEFA

plebanoša v Črensovcih,

se iz globočine svojega maternoga srca najtoplej zahvalujem vsem, ki so pokojnoma i meni izkazali pri njegovoj smrti i njegovom pokopi lübezen.

Predvsem se zahvalujem vsem tistim, ki so pokojnoma v njegovom teškom betegi tak verno ob strani stali i dvorili, ga tolašili i na lepo smrt pripravili,

Zahvalujem se prav srčno dobrim farnikom, ki so pokojnoga mrtvo telo v tak lepi red spravili, ki so ga na mrtvečom odri čuvali i vsem tistim jezeram, ki so pri njegovom mrtvom teli noč i den molili za njegovo dūšo.

Zahvalim se mil. gosp. kanoniki, Slepce Ivani, ka so na den pokopa sv. mešo zadüšnico za pokojnoga darüvali i g. Jenič Ivani dekani za genlivo poslovilno predgo i ka so sprevodni obred vodili. Isto se zahvalujem preč. dühovščini, ki ga je v tak lepom broji sprevodila na pokopališče, posebno gospodom mons. Lovreci iz Ljutomera, dekani Weckslni iz Križovec, salezijanskim zavodom v Razkrižji i Veržeji i vsaj ostaloj domačoj dühovščini.

Prisrčno se zahvalim za darüvane številne vence vsem! Zasvalim se sp. vučitelstvi za vdeležbo i lepo pesem, gasilcom za držanje reda i vsem dobrim farnikom i vernikom iz drugih far, ki so na jere sprevodili mojega dühovnika na večni počitek i molili za blaženost njegove dūše.

Vsem vam povrni lübezen, Bog, ki je večna lübezen.

Čačič, roj. Kovačič Ana, mati pokojnoga.

P O M O Č

Glasillo AGRARNE in GOSPODARSKE ZADRUGE. List za povzdigo prosvete, gospodarstva in združništva.

Simon Gregorčič.

Do sedaj smo si ogledali Finžgarja in Preglja, ki pišeta v nevezani besedi; také pisatelje imenujemo prezaike (proza je nevezana beseda v povesti, navadnem govoru). Pisatelj oblikuje v povesti ali romanu (povesti večjega obsega) življenje po določenih zakonih v veliki obliki; prikazuje nam celo življenje posameznika ali družine ali celo večje družbe. Drugače pesnik: on oblikuje v vezani besedi, to je v verzih. Pesem je drobna umetnina, ki izraža v zgoščeni obliki pesnikovo osebno veselje ali žalost.

Ni ga pesnika, katerega bi slovenski narod tako vzljubil, kakor je Simon Gregorčič. Zato je prav, da si ogledamo njegovo zunanjo in notranjo podobo. Narodil se je 15. vinotoka 1884. v planinski vasi Vrsno, ki leži pod goro Krnom na Goriškem. Pod vasjo pa teče Soča, tako da je ta kotiček slovenske domovine, ki je danes v italijanski oblasti, res prelep „planinski raj.“ Ko je Simon hodil v Gorici v gimnazijo, je z veseljem čital velike pesnike in se sam vadil v pesništvu. Po maturi je stopil v bogoslovje in 1867 l. je postal duhovnik. Najprej je opravljal kaplansko službo v Kobaridu, nato Rifemberku. Začel je bolehati in stopil je v začasen pokoj, nato pa je postal upravitelj župnije v Gradišču. Pokoj pa je užival v lastnem domu v Gorici, kjer je 24. listopada 1906. umrl. Pokopali so ga v domačem kraju, kakor je pesnik sam želel. Med svetovno vojno pa je divjala preko njegovega groba divja morija pobesnelega človeštva, kar je Gregorčič pre-rokoval že mnogo prej v pesmi „Soči“.

Kaj je čutila Gregorčičeva duša in kaj nam je povedala?

Slovenski narod svoj je v bolečini in delu ljubil pesnik. Klical mu je:

Le vstani, vborni národ moj,
do danes v prah teptán,
pepelni dan ni dan več tvoj,
tvoj je — vstajenja dán!

Kmečki dom je temelj naše sreče,
zato ga slavi:

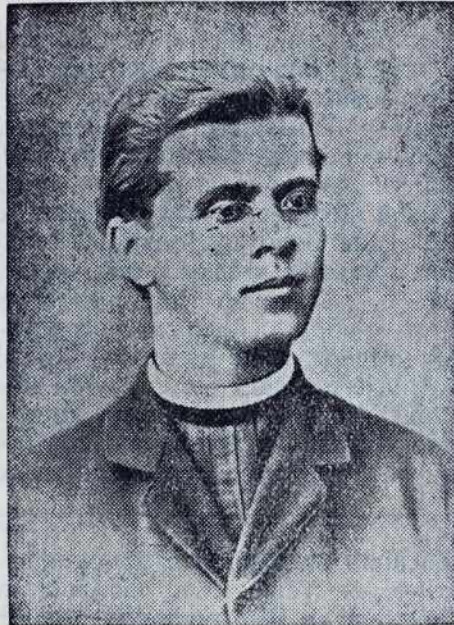
Ti šege stare si ohranil,
le ti naš jezik si ohranil!
Iz kmetskih hiš nam hrana dušna,
iz kmetskih hiš omike svit!

In kakšne so pesnikove misli o dolžnostih človeka do bližnjega in vsega naroda?

Daritev bodi ti življenje celo!
Živeti vrli mož ne smé za se!
Iz bratov sreče njemu sreča klije
in tuja solza mu meči srcé!

In v drugi pesmi:

Odpri srcé, odpri roké,
otiraj bratovske solzé,
sirotam olajšuj gorjé.

Simon Gregorčič.

„Življenje ni praznik“ pravi v pesmi Gregorčič:

Dolžan ni samó, kar veleva mu stan,
kar more, to mož je storiti dolžan!

Nihče ni tako prisrčno opeval planinskega življenja kakor ravno Gregorčič. Znana je »Veseli pastir«.

Ko kralj po planini visoki
pohajam za tropom ovčič.
Jaz hočem na gori živeti,
tu sreča, tu mir je doma.

In zlasti v pesmi »Nazaj v planinski raj« je s silnim hrepenenjem izrazil sladkost planinske domovine:

Pod trto bivam zdaj
v deželi rajskomili
Srcé pa gor mi sili
nazaj v planinski raj!

Čudovito veličastna je »Oljki«.
Glej, prišla oljčna je nedelja
in polne srčnega veselja
vrvijo trume v božji hram.

Simon Gregorčič je opeval vse, dogodke narodovega življenja. Tolažil je slovenski narod v težkih dneh, klical pa mu je tudi, naj ljubi in spoštuje svoj jezik in svoje narodne posebnosti. Zelel je, naj se narod krepko zaveda svoje naloge in svoje samobitnosti, zakaj edino tako bo dosegel svojo popolno svobodo. Zato je naročal prijateljem:

V srca ljubljenih rojakov
sej seme plemenitih rož,
da bomo národ poštenjakov,
da bomo národ vrlih mož.

Skrajni čas je.

Današnja opozorila ne veljajo naprednim in marljivim sadjarjem, ki so prepričani, da je sadjarstvo največjega gospodarskega pomena in da se za noben pridelek ne dobi denar tako zlahka kakor za sadje. Žal, da je takih pravih sadjarjev razmeroma še malo, zlasti po nekaterih predelih naše banovine. Večina še vedno misli, da mora dajati sadno drevo pridelek brez vsakega obdelovanja. Kako napačno je tako mnenje, nam izpričuje vsaka jesen. Kdor ni slep in gluha, bi moral že vedeti, da se dobro proda samo lepo razvito in čisto sadje. Tako sadje pa zraste samo na obdelanem drevju.

Prvi sadjar ima torej sedaj, ko to pišemo, svoj sadovnjak že osnažen, mlajše drevje že obrezano, vse pa tudi že obdelano z arborinom. Kar je nameraval saditi, je že, ali bo pa te dni posadil. Drevje, ki v kakršnemkoli oziru ne ustreza, je že, ali bo pa čimprej precepil. Kar zaostaja v rasti, je pomladil in temeljito pognojil.

Kdor se vsega tega še niti lotil ni, je mnogo zamudil, kajti od novembra dalje, je bil čas za ta najvažnejša sadjarska opravila. Vendar popolnoma zamujeno še ni vse. Imamo še časa dva do tri tedne. Najbolj nujno je sajenje, snaženje in obdelovanje z arborinom. Čimprej mlado drevo posadimo, tembolj zanj. Najskrajnejši rok za zasajanje bi bil 15. aprila. Če je pa pomlad ugodna, topla, je pa ta rok že skoraj prepozen. Isto velja za snaženje, zlasti pa za briganje z arborinom. Vendar se pa tudi v teh dveh poslih še nekaj lahko stori, čeprav že v zadnjem trenutku. Suhe veje so kmalu požagane. Tudi pregosti vrhovi se dajo hitro razredčiti, ako drevje ni le preveč zanemarjeno. V sili se to

delo lahko nadaljuje še potem, ko drevje zbrsti ali celo ozeleni. Treba pa je večje previdnosti, da se cvetno brstje preveč ne obrije. Nikakor pa ne smemo odlašati škropljenja z arborinom, ker pozneje, ko se bo brstje odpiralo, bi naredili lahko veliko škodo. Zato pa hitite, zadnji dnevi so za to važno in potrebno opravilo! Pečkasto sadje (jablane in hruške) obdelajte z 10% raztopino (na 9 litrov vode 1 kg arborina), koščičasto, zlasti slive, na katerih so kaparji, pa škropite s 6-8% raztopino (na 11 do 12 litrov vode 1 kg arborina). Marelic in breskev, pa sploh ne kaže več škropiti, ker bodo kar kmalu v cvetju. Gole veje in debela starejšega sadnega drevja pa lahko mažemo vse leto in sicer z mnogo močnejšo raztopino (n. pr. s 25-30% = na 3-4 litra vode 1 kg arborina). Zlasti priporočamo to pri rakavih jablanah in pri starejšem doslej zanemarjenem drevju.

Zadnji čas je dalje za pomlajanje in precepljanje sadnega drevja. Sicer lahko precepljamo tje do konca aprila, toda moramo imeti pozimi narezane in dobro shranjene cepiče. Kdor pa cepiče takoj sedaj porabi, jih še vedno lahko odreže. Precepljanja ne moremo dovolj priporočati. Z majhnim trudom spremenimo nerodovitno drevo v rodovitno, drevo s slabim sadjem v drevo z dobrim pridelkom. Pri tem poslu se ravnajmo po sadnem izboru svojega sadnega okrožja. Največ škoduje sam sebi in skupnemu narodnemu gospodarstvu tisti sadjar, ki sadi, cepi in preceplja kar tja vendar vse, kar mu pride pod roko. Dober, zaveden sadjar mora dandanes znati na pamet tistih par sort (to velja posebno

za jabolka), ki so priporočene za njegov okoliš in ki so bile že tolikrat objavljene in opisane. (Glej „Sadjar in vrtnar“ 1. št. 1. 1933). Sadil in precepljal bo izključno le tiste priporočene sorte. Tako bo vsakdo v svojem delokrogu pripomogel, da bo sčasoma zginila iz naših sadovnjakov tista tako usodna mešanica nešteti, izvečine slabih, zlasti pa za trgovino nesposobnih sort.

Končno še nekaj zelo važnega: Ko bodo začele jablane in hruške brsteti, bo treba zavarovati drevje in pridelek pred škrlupom, krastavostjo, in ko bodo ocvela, bo treba zavarovati pridelek pred zavijačem, pred črvivostjo. Zato pripravite o pravem času modro galico, ali pa nosprasen ali nosprasisit. O tem več prihodnjic. H.

(Po „Domoljubu“.)

Samo zdrav krompir bomo sadili.

Kar boš sejal, boš tudi želi! Ta zlati rek bi moral imeti pred očmi vsak slovenski kmet, pa naj si bo že pri setvi glavnih poljedelskih rastlin, ali pa pri sajenju slehernega čebulčka, zakaj časi, v katerih živimo, nam nalagajo težko dolžnost štedljivosti prav poysod. Le takrat, kadar bomo sejali oziroma sadili samo zdravo in krepko razvito seme, nam je pričakovati tudi primernih obresti v obliki obilnega in lepega pridelka. Menda se ne bi zarekel, ko bi dejal, da je pri nas krompir glavna hrana kmeta in niso redki slučajji, ko otepamo krompir kar trikrat na dan, čeprav odetega v razne oblike kuharske

umetnosti, kajti na koncu koncev krompir ostane le krompir.

To slovenskemu kmetu takorekoč v odrešenje dano rastlino bomo začeli kmalu vlagati v zemljo z nado, da nam bo stotero poplačala trud. Toda lahko obdelamo in pognojimo polje po vseh najnovejših izsledkih znanosti in prakse, če bomo sadili bolno seme, ali pa zdravo seme v že okuženo zemljo, ne bodo redki slučajji, ko si bomo v jeseni drug drugemu pritoževali, češ: ves trud je zaman, ni več takih letin kakor so nekdanj bile, ali pa: krompir se je izrodil. S tem je navadno končano razpravljanje, ali žalostne posledice občutimo potem v lastnih želodcih, pa tudi v celem gospodarstvu, ne da bi se povprašali po vzrokih. V takih in sličnih primerih pa nam ni treba takoj iskati in uvažati tako novo vrsto krompirja od drugod, zakaj bati se je, da bi tudi v takem slučaju prenašaljen in nepremišljen uvoz več škodoval, kakor pa koristil. Za to nam morejo služiti drastični premeri iz naše živinoreje. Ta pojav padanja rodovitnosti krompirja, ki ga do danes znanost še ni rešila, ima svoje globoke vzroke.

Ne samo živalski svet, ampak tudi rastlinski se mora boriti za svoj obstanek z majhnimi, prostemu očesu nevidljivimi živimi bitji, ki spadajo deloma med živalice, ali so pa enostanične rastlinice. Med temi so bakterije, ki pri padanju rodovitnosti krompirja igrajo važno vlogo. Vse one rastlinske bolezni, katerih vzrok so bakterije, se imenujejo bakterioze, med katere spada pri nas jako razširjena bolezen krompirja, *obročasta bakterioza krompirjevih go-*

Stanko Jug, cand. phil:

Slovenska zemlja.

Ogledali smo si sedaj Dolenjsko z Belokrajino v njuni naravni oblikovitosti, to se pravi njuno gorovje in gričevje, doline, planote in ravnine, reke in potoke. Pri vsem tem nismo nič upoštevali človeka, ki je obliko zemljine površine v marsičem izpremenil in poživil. Mesta in vasi, njive, vrtovi in vinogradi, ceste, pota in železnice, telegraf, telefon in elektrika: vse to in še marsikaj drugega je delo človeškega duha in človeških rok. Z vsem tem je zvezano človeško življenje; pa ne samo življenje enega človeka, temveč narodov in to neprenehoma iz stoletja v stoletje, iz rodu v rod. —

V tem drugem delu bomo torej naredili izprehod po Dolenjski in Belokrajini ter si ogledali njuna mesta, trge in važnejše vasi z njihovimi zanimivostmi, ljudi, kakršni so in s čimer se bavijo: z eno besedo, ogledali si bomo tudi gospodarsko sliko dolenjskega in belokranjskega človeka.

Začnimo na vzhodu z Belokrajino. Kje leži, že vemo. Med Gorjanci in Kolpo in tvori tako prehodno ozemlje nasproti Hrvatom. Cudno se morda komu zdi ime Belokrajina. Pa ni nič posebnega. Belokrajinci, moški in ženske nosijo namreč obleko iz belega domačega platna. Moški nosijo plateno srajco in kar je posebno značilno, prepasano preko hlač. Ženske pa nosijo široka nabrana krila iz domačega platna. Ker je tako obleka pretežno bela, so jim dali sosedje priimek po njih beli obleki, ki je obnem njih narodna noša. Odtod je njih ime Belokrajinci in dežela Belokrajina.

Če greš danes skozi Belokrajino, boš opazil tudi tukaj, da belokrajinska narodna noša vedno bolj izgineva kakor sploh vsaka narodna noša po celem svetu. Na njeno mesto stopa mestna moda. Zlasti pri mlajšem rodu skoro ne vidiš več obleke iz domačega blaga. Vse hoče biti moderno! Posebno bližje mestom je vpliv mode zelo močan, medtem ko proti Gorjancem in proti Kočevskemu Rogu vedno bolj pojema. Pa tudi tu je v zadnjem času vpliv močnejši, ker številni tujci,

zlasti ob nedeljah, naravnost preplavljajo te kraje, posebno koder raste trta in se dobi dobro vino.

Na splošno pa je belokrajinski kmet zelo odporen proti vplivom od zunaj. Kljub temu da žive Belokrajinci že stoletja ob Kolpi v stalnem stiku s Hrvati, vendar niso pozabili niti svoje pesmi niti svoje slovenske besede. Res da opazimo v njihovem narečju precej močne uplive hrvatskega jezika, vendar se z vso odločnostjo prištevajo k Slovincem. Ko je pri prvi razdelitvi naše države v banovine pripadla vsa Belokrajina k Savski banovini, so delali z vsemi silami, da se Belokrajina priključi k ostalim Slovincem v Dravski banovini. Ko se je to tudi zgodilo, so pozdravili ta dogodek skoro kot novo osvobojenje.

O njihovih značilnostih bi se dalo povedati še marsikaj. Zlasti ne smemo pozabiti omeniti njihove mehkote, čuvstvenosti in lirčnosti. Pesem je Belokranjecem vse. Saj je znano, da je mati, navadna, priprosta kmetska ženica, pisala pismo sinu, ki je hodil v mestu v šolo, v lepih verzih. Njih govor sam je že pesem. Spomnimo se le na kra-

moljev. To moramo, če že ne popolnoma zatreti, vsaj smotreno omejiti s točnim in prevdarnim odbiranjem semenkega krompirja.

Mogoče je že katera gospodinja opazila pri rezanju po obročkasti bakteriozi napadenega krompirja pol do 1 cm pod površino krompirja temen, površine skoro pravilno se opletajoč krog, temnejši kot ostalo staničje. Ta krog pri napredujoči bolezni porjavi in nazadnje počrni, posebno ako se v že razpadajočem staničju naselijo še druge klice. S preiskovanjem se je ugotovilo, da povzroča to razpadanje staničja bacillus solanacearum s tem, da izločuje strupe, ki ubijajo protoplazmo, škrop pa se pri tem razkrajja in daje značilno sliko razvijajoče se bolezni. Ta bakterija napada samo cevne poveske: v slučaju jake okužbe pa preide tudi nažostalo staničje in ga pretvarja v sluzavo in na koncu počrnelo maso. Razumljivo je, da pri obolenju v večjem obsegu krompir neha biti užiten.

Ni pa to edina škoda, ki jo povzroča obročkasta bakterioza. Posadimo po tej bakteriji napadeni krompir, ta ali sploh ne vzkali, ali pa požene slobotne mladike, ki zastajajo v rasti in kmalu poginejo. Pri onih gomoljih, ki so bili manj napadeni, se bolezenske klice razvijajo dalje, preidejo iz gomolja v bilke, kjer se naselijo in razmnožujejo v cevni poveskah, razdirajo staničje in ovirajo normalni tok hranilnih sokov. Take rastline hirajo in poginejo. Ako pa smo sadili okuženo gomolje, nam polje, zasejano s takim materialom, tudi ob si-

sne pesmi Otona Župančiča, ki je doma iz Belokrajine, in zaslutili bomo nežno belokrajinsko dušo.

In veren je Belokrajinec zelo. O tem nam pričajo neštete cerkvice po ljubkih gričkih in njihova božja pota. Na god sv. Feliksa vidiš v Novem mestu v kapitelski cerkvi cele sprevide žensk v tipični belokrajinski noši, kako se kleče na golih kolenih pomikajo okoli glavnega oltarja; kjer leže ostanki sv. Feliksa. Prav tako je na njihovih domačih božjih potih, od katerih najbolj slowe Tri fare pri Metliki. Kadar je »žeganje«, se zbere tu na tisoče Belokrajincev in sosednjih Hrvatov z druge strani Kolpe.

Belokrajinec je kmet in vinogradnik. Ker zemlja sama ni posebno rodovitna, tudi ne posebno intenzivno obdelana, zato mu je največje upanje vinograd. Vendar tudi vino ne daje toliko brez ozira na današnje posebne razmere —, da bi se moglo prebivalstvo prehraniti doma. Zato je bil vsako leto prisiljen en del prebivalstva, da si je poiskal domovino drugje. — Največ jih je šlo v Ameriko in jih še danes gre. Na ta način je že marsikatera domačija izgubila gospodarja, ostala prazna. Zato pa tudi ni skoro nikakega prirastka prebivalstva.

cer ugodnih prilikah nudi žalostno sliko uvelih, zaniknih rastlin, zmanjšujejo pridelek in s tem dobičkanosnost. Taki krompirjevi gomolji dajejo drobne, skoz in skoz z bakterijami okužene gomolje, ki predstavljajo največje oporišče k daljnemu razširjanju bolezni, ako pri rezanju krompirja ne pazimo na oni temni obroč pod površino. Ako pa so rastline odporne, tedaj na zunaj ne moremo opaziti obolenja ter dajo že lepo na videz zdravo, v resnici pa že napadeno gomolje, ki nato služi za prenašanje bolezni.

Tako nam pridelek propada in kaptal, ki smo ga vložili v proizvodnjo krompirja, se slabo obrestuje. Ako je že zadela ta nesreča katerega izmed nas, ne sadimo krompirja, ki ima že imenovane temne obroče pri prerezu. Treba je, da večkrat med rastjo pregledamo posejane parcele in hladnokrvno izrujemo vse uvele in v rasti zaostale rastline. Odpornejši pa postane krompir, ako ga bogato založimo s kalijem in fosforo kislino in se ogibamo gnojenja s svežim hlevskim gnojem, ki nudi ugodno gnezdo škodljivim bakterijam.

So sicer še druge bolezni, ki tudi slabo vplivajo na rodovitnost krompirja ali obročkasta bakterioza je ona, kateri moremo pa tudi moramo napovedati boj že letos. Izbirajmo in sadimo le zdravo semla! Ne sme nam biti žal onih par minut, ki jih z odbiranjem izgubimo. Ne smemo se vstrašiti po dosedanjem mišljenju nepotrebne dela, zakaj le s smotrnim delom si bomo ustvarili boljšo bodočnost.

Iz Prekmurja. Pevski odsek Podružnice društva „Soča“ v Dolnji Lendavi, je priredil dne 5. marca t. l. v Črensovcih pevski koncert. Program je bil res dobro izbran in predvajane pesmi so našle med obiskovalci velik odmev. S tem je pevski odsek zopet pokazal, da se bo še bolj izpopolnil, če računamo da ni poteklo niti eno leto od njega ustanovitve. Velika zasluga gre pač pevovodji g. Podobniku Janku, davčnemu uradniku v Dolnji Lendavi.

Koncert je posetilo do 250 oseb, kar je pač najboljši znak, da vlada tudi med našim kmečkim prebivalstvom veliko zanimanje za lepo jugoslovansko pesem.

Hvalevredno je pač to, da pevski odsek pri tem ni gledal toliko, da gmotni uspeh, saj je bila vstopnina tako malenkostna, da je bil dostop h koncertu vsakemu omogočen, pa tudi najrevnejšim.

O pomenu pesmi v splošnem, je spregovoril par besed šolski upravitelj v Genterovcih g. Časar Vinko, v imenu „Soče“ pa šolski upravitelj v Trnju, g. Hvala Anton.

Vsem pa ki so pripomogli k tako uspelemu koncertu, najprisrčnejša hvala.

Za romanje na Trsat o Binkoštih vlada tudi letos veliko zanimanje in je došlo že nepričakovano lepo število prijav. Ker pa moramo imeti vsaj do 10. aprila najmanj 500 udeležencev (radi posebnega vlaka in polovične voznine) prosimo vse, ki se nameravajo romanja udeležiti, da se nam čimprej javijo. — Podrobna pojasnila bomo pravočasno poslali. Na mnoga vprašanja pa odgovarjamo najpotrebnejše: Posebni romarski vlak bo vozil binkoštno soboto zjutraj iz Ljubljane in iz Maribora in bo sprejemal udeležence na vseh postajah, vračal pa se bo s Trsata v nedeljo zvečer. Polovična voznina bo pa tudi za vse druge vlake od 31. maja do 14. junija in se bo vsakdo lahko vrnil poljubni dan, le da se bo v nedeljo udeležil našega skupnega izleta. Izkaznice za polovično voznino z vlakom (vožnjo plača vsak sam na vstopni postaji) in za brezplačno vožnjo z ladjo po morju na otok Krk, bodo po 40 Din in se morajo plačati v naprej. Poslali bomo položnice. Pišite na naslov: Romarski odbor pri „Sveti vojski“, Ljubljana, Dunajska cesta 17.

André Theuriet:

Resnična botra.

(Iz francoščine prestavil Cotek.)

Nekoč, pred davnimi leti, je živel nek izdelovalec suhe robe. Izdelovalci suhe robe so rokodelci, ki živijo v gozdovih, po večinah, in tam na licu mesta izdelujejo iz lesa različno malo orodje in posodo kot so sklede, solenke, žlice in druge lesene posode, ki jih potem prodajajo kmetičam iz okolice. Ta obrt seveda ne prinaša toliko, da bi se človek lahko v zlatu valjal. In tako se je tudi Dudu Makart, naš izdelovalec suhe robe, le z veliko težavo preživljal s prisluženim denarjem in to tembolj, ker se je oženil z revno hčerko nekega drvarja, ki mu je pa za doto prinesla samo pridne roke in svoje lepe, ljubke oči. — Po preteku enega leta se jima je rodilo dete — fantek močnih prsi in živahen kot veverica. Tedaj se je Dudu Makart zamislil: „Če že nimam nič kaj posebnega dati svojemu malčku, je treba, da mu preskrbim vsaj dobro botro, ki ga bo ščitila in podpirala v težkih dneh, ko mu jaz sam ne bom mogel pomagati. Hočem, pa, da bo botra, ki mu bo dala ime, oseba čistega značaja, pravična in poštena, kajti človek lahko zaupa samo značajem, ki so v vseh ozirih na mestu.“

Tako je torej sklenil, stopil iz svoje kočice in se napolnil po gozdu. Ravno je stopal po prisojenem obramku, ko je sredi jase, v opojnem duhu snežnobelih šmarnic, nenadoma zagledal mlado ženo, belo oblečeno in lepo kot majska jutro.

— „Kam tako hitite, dobri mož“, ga je ta nagovorila.

— „Iščem botro za svojega prvorojenčka.“

— „Hočete mogoče mene“ — je dejala vljudno „zelo bi me veselilo, če bi vam mogla biti po volji.“

„Da . . . toda, oprostite . . . iščem namreč ženo, ki naj bi bila pravična in poštena. — A kdo ste vi, lepa gospa, če smem vprašati.“

— „Jaz sem kraljica Venus. Jaz sem tista, ki deli otrokom zemlje dražest in lepoto. Jaz jim dajem tudi to, kar je najslajšega na svetu: ljubezen.“

„Ce je tako, potem že niste taka, kot jo iščem.“

— „In zakaj predrzneš!“

— „Zakaj? . . . Ker niste pravični. Lepoto dajete ljudem, ki pa imajo duše črne kot kamin; a na drugi strani z nelepoto kaznujete in smešno pačite uboge delavce in reveže, ki jih sicer v polni meri dičijo kreposti . . . In tudi kar se ljubezni tiče vam povem, da jo sejete v srca na slepo srečo in krivično. Nimate ne razsodnosti, ne pravice! . . . — Lahko greste, moja lepa gospa; vi že ne boste videli naših krstik.“

— „Tepec neumen,“ je mrmrala gospa Venus in jezno skomigala z rameni.

Dudu je šel dalje. Dospel je slučajno na kraj, kjer so po navadi obešali zločince. Tu je srečal že precej priletno ženo. Obraz ji je bil strog in naočnike je imela. Stopala je z umerjenimi koraki, držeč v roki tehenco in v drugi palčico iz slonovine.

Premerila je Duduju od nog do glave, ga srepo pogledala preko očal in ga vprašala z hrapavim glasom:

— „Kam pa človeče?“

— „Hitim iskat botro za svojega prvorojenčka, ki je ravnokar prišel na svet.“

— „Botro? . . . V redu! — Čuj: tvoj obraz mi ugaja — in pripravljena sem biti tvojemu otroku botra.“

— „Preveč časti mi izkazujete,“ je previdno odgovoril mož. „Vendar dovolite, da pripomnim; Kdo pa ste pravzaprav? — Hočem namreč osebo, ki bo predvsem pravična . . .“

— „Kakor nalašč! Ravno na pravo si naletel: ime mi je Pravica.“

— „Pravica, dar neba! — — — Vi torej kraljujete nad sodišči in razsojate pravde! Vi ste tista, ki zločince obsoja ali jih pa oprošča, spoznane za nedolžne in čiste kot beli sneg“ . . .

— „Jaz edina!“

— „Dovolj! Sva že navzkriž . . . ! Zdi se mi, da kljub svojim očalom premnogokrat ne vidite jasno . . . Prečesto spravite na vislice nedolžnega, a krivcu daste priliko, da se izmuzne.

Zopet drugič obsojate ljudi na globe, pa ne zato, ker so grešili, ampak samo zato, ker se pač ne strinjajo z vami. In vi smatrate to za pravico? — Ne, in tisočkrat ne! Niste takšna kot jo rabim in rajši sem, če nimam z vami prav nobenega opravka več!“

— „Teslo ničvredno! Ti si drzneš blatiti Pravico? — — Le pridi mi v roke! — Dam te zapreti da boš —.“

Toda Dudu je imel dobre noge in bil je že daleč. Kar čez polja in travnike jo je ubral in nevede primahal na pokopališče. Nenadoma je stala pred njim žena v beli plašč zavita in s koso na rami. Beli prt ji je pokrival tudi obraz. Ko je prestopljala, so ji udje šklepetali, kot bi toča hreščala po strehi. Z glasom škrebetalke je zavpila:

— „Hej, prijatelj, kam pa tako hitro?“

— „Botro iščem za svojega prvorojenčka.“

— „Ne bi li hotel mogoče mene?“

— Toda vedi — — Iščem ženo, ki naj bi bila nad vse pravična —.“

— „Nikoli In nikjer ne boš našel nobene, ki bi bila pravičnejša od mene.“

— „Prav vsaka mi pravi tako. Vendar — kdo si prav za prav?“

— „Smrt — —.“

— „Tokrat sem naletel na pravo — Ti si res pravična in ne poznaš izjem. Najsibo mlad ali star, bogat ali reven, berač ali gospod, princ ali kmet — ko pride njegova ura, vzameš vsakogar brez izjeme. Ne omeščajo te ne solze, ne ihtenje, ne daš se podkupiti ne z denarjem niti z obljubami. Potrkaš na sleherna vrata in ko enkrat zapoveš: „Pojdi“, je treba iti —. Priznati moram: res si pravična in človek lahko računa na te:

Draga moja, bodi botra mojemu fantičku. Pojdiva.“

In Dudu je roko v roki peljal svojo botro proti domu. Smrt je v naročju držala njegovega malčka pred krstnim kamnom. Po krstu so se doma gostili. Mesa in izvrstnega vina je bilo po volji. Rajali so pozno v noč.

Predno so se ločili je rekla Smrt Duduju: „Pošten človek si; toda zdi se mi, da nisi nič kaj posebno zadovoljen in poleg tega še opravljaš poklic, ki te gotovo ne bo obogatil. Botra sem tvojemu detetu; in ker si imel zaupanje vame, hočem poskrbeti, da mojemu krščencu nikoli ne bo ničesar manjkalo.

Zato ti bom dala poklic, ki ga boš z lahkoto opravljal, in ki ti bo prinašal obilo denarja.“

— „Kakšnega vendar?“ je vprašal Dudu ves začuden.

— „Zdravnik boš postal.“

— „Jaz zdravnik? Ko pa niti abecede ne znam, še manj pa podpisati svoje ime.“

— „Ne vznemirjaj se radi tega. Poslušaj me in samo to-le si zapomni: Ko boš prišel k bolniku, poglej najprej proti vzglavju, med temne sence zaves. Če me boš videl brez kose stati tamkaj, bodi prepričan, da bo bolnik ozdravel. Daj mu karkoli hočeš, četudi samo čisto vodo — ozdravi ga boš. Ko boš pa videl mojo koso bleščati se v somraku — bo vse zaman. Pokliči samo še duhovnika.“

Tako se je tudi zgodilo. Smrt je odšla; Dudu si je kupil črno obleko in pisano čepico — prejkodelec je zdaj postal zdravnik. Ni mu manjkalo samozavesti: Začeli so klicati. Samo žilo je potpal bolniku — in res se po naklonjenosti prijateljice smrti ni nikoli varal. In ko je enkrat rekel: „Nič hudega ni: takoj bomo ozdravili tega človeka,“ je bilo pribito, da je bolnik že izven nevarnosti. Prihajali so ponovno od daleč naokoli. Imel je temveč uspeha, ker so njegova zdravila bila priprosta in poceni; zdravil je namreč samo čisto vodo. Sicer pa bo kakoržekoli: — bil je slaven in zanesljiv zdravnik. Obiske so mu plačevali v solčnih zlatih in v par letih je postal težak milijonar.

(Dalje)

Za gospodinje.

Odbirajmo kokoši. Kokoš srednje dobre pasme znesse pri dobri krmiljenju okrog 600 do 700 jajc. Največ nese v drugem, tretjem in četrtem letu. Ko je kokoš stara 4 leta, prenehava z nesenjem, tako da se ne splača več držati. Gospodinjam se svetuje naj kokoši starejše od 4 let odbere, prodajo ali zakoljejo.

Cene živine:

Mariborski sejem 3. marca. Na svinjski sejem je bilo pripeljanih 11 svinj; cene so bile sledeče: Mla prašiči 5 do 9 tednov stari, kome 120 do 150 Din; 3 do 4 mesecev 250 do 380 Din; 5 do 7 mesecev 450 do 490 Din; 8 do 10 mesecev 520 do 570 Din; 1 leto 800 do 1000 Din; 1 leto žive teže 7-50 do 8 Din; mrtve 10-50 do 11-50 Din. Prodanih je bilo 76 svinj.

Dunajski goveji sejem. Prignanih je bilo 2361 goved, iz Jugoslavije 13. Cene: voli najboljši 1-6 0 Š; I. 1-25 do 1-45 Š; II. 1-15 do 1-20 Š; III. 0-75 do 9-90; klana živina ( )-55 do 0-74. Cene so v splošnem padle za 5 do 8 grošev.